Funeraliile naţionale ale lui I. G. Duca

— Asistenţa. — Discursurile. — Cortegiul spre cimitirul Belu —

Ziua de Marţi va rămâne în amintirea tuturor ca o zi de mare durere naţională.

Capitala României mari şi-a plătit Marţi tributul de recunoştinţă faţă de omul care şi-a închinat toată viaţa lui curată, tot sufletul lui doritor de bine şi înţelepciunea lui patriei la mărirea căreia a stat neclintit de veghe din tinereţe şi până în clipa când a fost răpus.

Din cele mai îndepărtate colţuri ale ţării, au sosit delegaţiuni de cetăţeni, cu îndemnul sufletesc de a fi alături de cetăţenii Capitalei.

Spre cinstea neamului românesc, ca o confirmare a unei tradiţii care este şi va rămâne fala acestui neam, solidaritatea naţională în durere şi în protestare, manifestată cu atâta spontaneitate şi măreţie pe ziua de Marţi a fost o consolare pentru pierderea lui Ion Duca.

Rare ori funeralii naţionale s'au desfăşurat într'un cadru atât de grandios şi în faţa unei atât de mari mulţimi.

Cortegiul pe calea Victoriei. D-nii prim-ministru dr. C. Angelescu şi Dinu Brătianu, ministrul finanţelor, ţinând panglicele carului mortuar.

Asistenţa la serviciul funebru

După ora 12, rotonda Ateneului a început să se populeze cu înalţii demnitari civili şi militari cari au luat loc în jurul catafalcului.

In stânga catafalcului se afla d-na Duca şi membrii familiei defunctului; în dreapta reprezentanţii M. S. Regelui: d-nii general Ilasievici, mareşalul Curţii Regale; baron Stârcea, mare maestru de ceremonii; general Balif, administratorul Domeniilor Coroanei; Mocioni, maestrul vânătorilor regale şi col. Drossu, prefectul Palatului.

In faţă era clerul în odăjdii, în frunte cu I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea.

In selecta mulţime venită să participe la trista ceremonie notăm:

Intregul guvern în frunte cu d. prof. dr. Const. Angelescu, preşedintele consiliului: întregul corp diplomatic străin în frunte cu Msg. Valerio Valeri, nunţiul papal.

D. mareşal Prezan.

D-nele Mavrodi, mare doamnă de onoare; Poenaru, Irena Procopiu şi Simona Lahovary, doamne de onoare.

Misiunile speciale trimise din partea guvernului şi parlamentului iugoslav, alcătuită din d-nii: Koici, ministru fără portofoliu; Costa Popovici, vicepreşedintele Camerii; Uroş Krubi, vice preşedintele Senatului, fost ministru. Delegaţia cehoslovacă în frunte cu d. Matuşek, ministrul comerţului.

D-nii prof. N. Iorga, fost preşedinte de consiliu: N. N. Săveanu; V. Sassu; Tancred Constantinescu; prof. dr. I. Cantacuzino; generali Mărdărescu şi Condeescu; I. Zaharof, Ştefan Brăiloiu, Aurel Mincu, I. Mitilineu, prof. Vasilescu-Carpen, N. D. Chirculescu, Costăchescu, Volcu Niţescu, generali Samsonovici şi Răşcanu, Gafencu, I. Th. Florescu, D. Gusty, D. R. Ioaniţescu, Gr. L. Trancu-Iaşi, Const. Argetoianu, V. Potârcă, dr. N. Lupu, Bebe Brătianu, M. Oromolu, J. Cămărăşescu, Carol Mitilineu, V. Trifu, etc. foşti miniştri.

D-nii Volansky, primul preşedinte al Inaltei Curţi de casaţie şi justiţie: Stârcea, primul preşedinte al Curţii de Apel; Codin Ştefănescu, procuror general; Al. Procop. Demetrescu, prim procuror al trib. Ilfov.

D-nii generali: Mihail Ionescu, Petala, Gorski, Manu, Ştefănescu, Henţescu, Antonescu, dr. Butunoiu, Macovescu, Popovici, Papazoglu, Comănescu, Dumitrescu-Tantzi, Negoescu, Nicoleanu ş. a. Colonei: Victor Pomponiu prim comisar regal al corpului II de armată, Hotineanu, Pella, şi maior Dan Pascu, comisari regali col. Oroveanu, adjutantul ministrului apărării naţionale, etc.

Const. Angelescu, guvernatorul Băncii Naţionale, însoţit de d-nii: Kiriacescu, vice-guvernator; I. Lapedatu, Dem. Gheorghiu şi C. Băicoianu, directori; Gr. N. Filipescu, N. Tabacovici, Cezar Mereuţă, directorul general c. f. r.; Em. Dan, primarul general al Municipiului Bucureşti; Al. Alimăniţeanu, Aristide Blank, Dem. Dobrescu, Toni Iliescu, Leonte Moldovanu, D. Burileanu, fost guvernator al „Băncii Naţionale"; H. S. Hollt, subdirectorul general al soc. anonime de telefoane; Ion Miclescu-Prăjescu, secretarul general al acestei societăţi; I. Pilat, M. Berceanu, Al. Matac, Paul Prodan, directorul teatrului Naţional; Radu Rosetti, decanul baroului de Ilfov; Eugen Filotti, ministru plenipotenţiar; Al. Donescu, Hans Otto Roth, Iosif Wieller, prof. dr. N. Minovici, directorul institutului medico-legal; dr. Bercowitz, prof. Drăghicescu; Ionescu-Brăila, directorul general al Zootechniei; V. V. Pella, Ştefan Iuca, dr. Manolescu-Strunga; Geo London şi Knickerboker, ziarişti străini; Mitiţă Constantinescu, Sever Paschievici, dr. Petre Topa, M. Condrus, Const. Bursan, Eugen Titeanu, d. L. Scupiewsky, I. şi V. Dumitrescu-Militari, Lascăr, preşed. cercului farmaciştilor; arhiepiscopul Hurik Zohrabian, şeful eparhiei armene din România, episcopii uniţi Hossu şi Niculescu, rabinul Schor; d-nii: Săndulescu Al., preşedinte şi Emil Ciucianu, vice-preşedinte, din partea Sindicatului Ziariştilor" din Bucureşti. Toţi şefii de organizaţii din ţară ai partidului liberal.

Uniunea comunităţilor israeliţilor de rit spaniol din România şi comunitatea spaniolă din Bucureşti au fost reprezentate la funerariile defunctului prim-iministru printr'o delegaţie compusă din marele rabin Sabetay Djaen, şeful cultului israelit spaniol din România; Iosif Pincas, preşedintele uniunii, Iosif G. Cohen, preşedintele comunităţii din Bucureşti, şi d-nii: Manolo Halfon, Rafael Halfon, Moritz Atias, Napoléon B. Arié, Iosif Cornea, Fery Froimescu, Sam Almosnino, dr. Krainik, dr. Calef, Elias Munteanu, Cociu Eschenasy, Benedict Munteanu, Moscu Mizrachy, Louis Rizo, Zehry Levy şi Sam. Adanaia.

DISCURSURILE

In numele bisericii

— Cuvântarea I. P. S. Patriarh Miron Cristea —

Stăm în faţa unui caz pe cât de unic şi rar pe atât de dureros: în faţa oseminteior reci a unui distins fiu al ţării, ridicat abia de câteva săptămâni la înălţimea de prim ministru şi de prim sfetnic al tronului.

Pentru agerimea şi isteţimea minţii sale şi pentru alesele sale calităţi.

Pentru munca neobosită şi pricepută întru promovarea intereselor ţării.

Pentru experienţele şi succesele dela atâtea resorte ministeriale, pe cari din tinereţe le-a ocupat.

Pentru însemnata sa contribuţie la realizarea evenimentului epocal al unităţii naţionale.

Pentru înalta stimă şi reputaţie mondială ce şi-a ştiut-o creia în faţa factorilor externi cu cari — ca bărbat de stat român — a avut contact de colaborare.

Precum şi pentru întemeiata nădejde a tuturor de-a continua cu guvernul său conducerea destinelor ţării spre o definitivă consolidare a statului român.

S'a ilustrat şi în cazul acesta tristul adevăr din cântarea bisericească, care zice: „Când dobândim lumea, atunci în groapă ne sălăşluim", — sau din cuvintele înţeleptului Solomon: „Nu te lăuda cu ziua de mâine, căci nu ştii, ce se poate întâmpla azi". (Proverbe, 27, 5).

Un odios asasinat a unor tineri-fanatizaţi i-a stins viaţa în o clipă, încât — după cuvântul Scripturii din cartea lui Iov—„abia dându-şi seama, s'a şi prăbuşit" (Iov, IV-20).

Trista întâmplare a zguduit până în adâncul sufletului poporul român pacinic, liniştit şi cu minte, care în istoria modernă a vieţii sale de stat n'a cunoscut atâtea asasinate politice, ca în alte ţări.

S'a întâmplat şi cu regretatul repausat întocmai ceiace a zis proorocul Samuil din legea veche (II, 3, 34): „El a căzut, cum cazi înaintea unor băeţandri răi; şi tocmai deaceia şi mai mult îl deplânge poporul întreg".

Desigur, îl deplâng toţi şi pe repausatul nostru, căci mai ales — în aceste vremuri pline de ameninţări şi de nesiguranţă — ţara nu se poate lipsi uşor de munca probată a unui om de-o exemplară cinste, care —cu larga sa cunoaştere a tuturor celor ce ne-au ajutat efectiv la întregirea neamului şi de al căror puternic sprijin mai avem trebuinţe şi în viitor, — ar fi putut să mai facă mari servicii patriei sale încă mulţi ani şi chiar deceni de aci înainte.

In deosebi îl deplânge biserica noastră ortodoxă, nu numai că pierde un distins bărbat de stat, nu numai ca un om cu atât de tragic sfârşit, ci şi ca pe un ales credincios al acestei biserici, ai cărei fii — de sigur — vor adânci în sufletul lor ca o întărire cuvintele ce mi le-a declarat abia cu mai multe zile înainte de neaşteptata sa moarte: „M'am convins — spunea el — mai ales în ultimul deceniu despre nedreptăţile şi tratamentul maşter, nelegal şi nejustificat, de care a fost împărtăşită biserica aproape a unanimităţii poporului român de prelutindeni, în raport cu toate celelalte culte din ţară. Sunt hotărît — precum am mai anunţat în repetate rânduri — a îndrepta această situaţie nepatriotică şi a contribui din toată inima — în măsura posibilităţilor acestor vremuri grele — ca această biserică să se ridice la înălţimea, ce se cuvine acelei instituţii divine, care —alături de Românismul poporului nostru — a ţesut pânza etnică a vieţii sale sufleteşti, contopindu-i sentimentele naţionale cu ortodoxia credinţei sale într'o unitate de forţă sufletească indisolubilă, care să rămâie şi pe viitor paveză probată şi cea mai sigură pentru viitorul statului; bineînţeles, fără a se atinge prin aceasta dreptul la o viaţă liberă în atmosfera plină de toleranţă a poporului nostru a celorlalte culte cu trecut istoric şi a celorlalţi cetăţeni români, legaţi împreună prin acelaş ciment al iubirii patriei comune şi iubitoare pentru toţi. Iară chestiile mai importante de interes general ale bisericii voi căuta a le soluţiona în deplin acord cu factorii de răspundere şi organele constituite ale bisericii organizată conform cu Constituţia ţării".

Cu gândul la apropiatul şi tristul lui sfârşit, trebue să considerăm aceste cuvinte drept testamentul său în raport cu biserica noastră. Deci, îi vom păstra cu recunoştinţă o veşnică amintire în via speranţă, că crezul său bisericesc îl vor realiza urmaşii, ce se vor succeda în cursul timpului la cârma ţării, cultivând — după pilda marilor ctitori şi voevozi „dătători de legi şi datini" — toate tradiţiile naţionale, creştineşti, bisericeşti şi etnice, ce le-a creat trecutul scump şi de milenii al neamului român; drept temelii veşnice pentru viitorul lui şi al ţării, — tradiţii, călite în focul suferinţelor şi a uriaşelor sacrificii din trecut, şi singure în stare a menţine închegarea neamului în o puternică unitate şi a însufleţi pe fiii ţării şi în viitor la noui sacrificii salvatoare pentru ea.

In numele fiilor bisericii ortodoxe, încheiu zicând: Deschide-ţi, tu panteon sufletesc al neamului român, porţile, ca să primeşti şi aşezi între nemuritorii lui un nou fruntaş al ţării, încărcat de merite pentru progresul ei; iară tu, Doamne: odihneşte-i sufletul în ceata celor aleşi ai tăi. Amin.

(A urmat discursul d-lui prim-ministru dr. Angelescu, pe care l-am publicat ieri).

IN NUMELE PARTIDULUI LIBERAL

— Discursul d-lui Const. I. C. Brătianu —

Gh. Duca, părintele şefului nostru, în ultimele luni ale vieţii sale spunea: „Fiul meu Jean trebue să facă politică cu Ionel Brătianu. După ce Ion Duca şi-a terminat studiile în Franţa, a fost recomandat de către Ionel Brătianu lui Eugeniu Stătescu, atunci ministrul justiţiei, care a întrebat în ce post din magistratură vrea să fie numit. La răspunsul tânărului Duca, că dorea un post de supleant în provincie, ministrul a spus: „Eşti o rară excepţie în generaţia d-tale, vei ajunge departe".

Duca, urmărind pilda fraţilor Brătieni de a-şi începe carlera printr'o muncă în afară de politică, de a da mai întâi dovada capacităţii sale şi de a nu se arunca în vâltoarea luptelor, înainte de a cunoaşte curentele, a lucrat ca supleant în jud. Vâlcea, de care a rămas legat cât a trăit, apoi a fost chemat de către Vintilă Brătianu la conducerea băncilor populare.

Temperamentul şi aptitudinile sale îl chemau la un rol mai activ.

El s'a înscris în partidul liberal şi a fost ales deputat în parlamentul din 1907 în care a debutat printr'un strălucit discurs la discuţia mesajului. Colegii lui, bătrâni şi tineri, au fost entuziasmaţi de forma frumoasă, de ideile democratice şi de dialectica debutantului.

Petre Carp, după ce l-a felicitat, i-a răspuns în mod părintesc, spunând că are păcatele tinereţii. Carp era mâhnit că n'a putut, prin legături de familie, să atragă în partidul său pe Ion Duca; dar convingerile sale democratice, încrederea ce o avea în politica constructivă a partidului liberal, admiraţia ce avea pentru Ionel Brătianu, fost elev al tatălui său Gh. Duca şi perspicacitatea în politică, îl făceau să întrevadă în ce partid putea avea un rol mai util şi unde îşi putea mai bine desfăşura activitatea sa politică.

Cei nerăbdători şi cei cari nu au conştiinţă că valoarea şi munca trebuie să te ridice la treptele superioare ale erarhiei politice, caută să se înscrie acolo unde pot dobândi mai repede situaţii precumpănitoare, dar trecătoare.

Pe oamenii de valoare îi stimulează concurenţa altor elemente cari ar fi la înălţimea lor. De aceia prieteniile politice ale lui Ion Duca au fost cu cei mai străluciţi şi mai inimoşi membri ai tineretului liberal: cu fraţii Radovici, Gh. Danielopol, Gh. Mârzescu. Nu a fost din partea lui rivalitate, ci emulaţiune cu oameni de acelaş fel cu dânsul.

Duca a fost întodeauna la aripa stângă a partidului liberal, dar căuta să tragă învăţământ din experienţa celor bătrâni pe cari îi consultă cu deferenţă.

Fără a avea altă pretenţie decât de a munci cu devotament în partidul liberal, el accepta totdeauna sarcinile cele mai grele ce-i se încredinţau.

Era nu numai strălucit orator, gata totdeauna să ia cuvântul în parlament şi în întruniri, dar avea talentul împins la un înalt grad să convingă şi făcea împăcările acolo unde se iveau neînţelegeri.

Inteligenţa şi dibăcia sa l-au făcut să fie unul din factorii cei mai importanţi în organizarea partidului în provinciile noi. In vecinic contact cu şefii de organizaţie, prestigiul său de organizator era în continuă creştere mai cu seamă prin dezinteresarea sa în afaceri de avere.

La moartea lui Vintilă Brătianu, Duca era desemnat ca şeful necontestat al partidului liberal şi a fost aclamat cu mare entuziasm de bătrâni şi de tineri, în şedinţa memorabilă din Decembrie 1931. Intr'un partid mare şi democrat numai calităţile superioare trebuesc să desemneze pe conducătorii lui.

Duca a fost cel mai vrednic, cel care a obţinut în gradul cel mai mare încrederea coreligionarilor săi politici şi de aceia a fost ridicat la rangul cel mai înalt în ierarhia partidului liberal. Ca şef al partidului, el a urmat cu aceiaş activitate rodnică, cu acelaş spirit de organizare, cu aceiaş putere de convingere, calea ce l-a făcut să obţină încrederea Coroanei, după ce obţinuse pe aceea a ţării. El a dat cel mai frumos exemplu în viaţa noastră politică prin modestia vieţii sale private şi printr'o desinteresare de părţi materiale demnă de aceia a oamenilor mari din generaţiile trecute.

Moartea sa fulgerătoare este o mare pierdere pentru partid şi pentru ţară în momentul realizării unui program de îndreptare economică şi morală la care lucrase în timpul opoziţiei şi pe care amicii săi trebue să-l primească ca o sfântă moştenire de înfăptuit.

Familia sa îndurerată şi toţi cei ce l-au iubit vor avea cel puţin mângâierea să ştie că a murit fericit, fără suferinţă şi într'o apoteoză de martir al neamului pe care l-a servit şi l-a iubit.

IN NUMELE PARTIDULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC

— Discursul d-lui prof. N. Costăchescu —

Profund îndurerat aduc un pios şi meritat omagiu lui I. Duca în clipa despărţirei de veci. Cu evlavie se cuvine a ne închina în faţa aceluia care a pierdut viaţa în slujba ţării. Un monstruos asasinat a curmat o viaţă plină de nădejdi pentru familie, partid şi ţară.

Nu ştiu cum prin cuvinte aş putea aduce o slabă mângâiere celor ai săi pentru pierderea ireparabilă ce încearcă prin dispariţia iubitului lor Ion Duca.

Partidul liberal şi-a pierdut conducătorul de nădejde şi încredere.

Ţara a pierdut pe unul din fruntaşii săi, plin de vigoare, pe unul pe care în momente grele se putea rezema cu nădejde şi siguranţă în viitor.

Ion Duca nu a ajuns în vârful piramidei prin nici o moştenire; el s'a ridicat prin muncă, merite şi talent puse în serviciul binelui obştesc.

Trăind simplu, modest, afabil cu oricine, prietenos în manifestările sale, civilizat în raporturile cu adversarii, Ion Duca şi-a câştigat stima şi simpatia tuturor.

Intrat de tânăr în luptele politice s'a remarcat dela început ca un parlamentar distins, ilustrând tribuna Camerei 25 ani. Cu bogate cunoştinţe, cu talent, expunea toate chestiunile ce aborda cu seriozitate şi în tonul înalt cu care ducea discuţiunile, simţeai întotdeauna omul care ţine la prestigiul şi al său şi al parlamentului. In cele mai vii lupte, în cele mai aprinse atacuri nici odată Duca nu s'a scoborît dela nivelul şi rezerva ce-şi trasase odată pentru totdeauna.

Parlamentul va păstra mereu vie amintirea acestei figuri şi în viitor activitatea sa parlamentară va servi de exemplu tinerelor generaţii cari se vor perinda la tribună.

Prin o activitate intensă şi îndelungată Duca poseda o experienţă în conducerea trebilor statului, care-l fixa ca pe un adevărat om de stat; iar preocupările în domeniul raporturilor externe îi dădeau strălucirea unui fruntaş din puţinii cunoscuţi bine peste graniţe.

Ion Duca a fost chemat la postul de grea răspundere de a guverna ţara ca prim-ministru, în condiţiuni foarte grele şi în frământări cari tulbură mersul normal al lucrurilor nu numai la noi dar şi în lumea întreagă.

Criza morală ce străbatem a provocat un desechilibru sufletesc şi o deformare a simţului moral care cer a fi cercetate cu luare aminte şi găsite remedii bine chibzuite cari să aducă o îndreptare, o îndrumare pe calea vindecării. Problema grea de care I. Duca s'a preocupat din primul moment.

Profund tulburat în fiinţa mea, plin de durere şi indignare în faţa rămăşiţelor aceluia care a fost Ion Duca, prim ministru al ţării, pentru neleguirea mizerabilă ce s'a făcut răpunându-i-se viaţa pentrucă a servit ideia de ordine şi păstrare a fiinţei acestui stat, nu mă pot opri de a aminti chiar în aceste dureroase clipe şi în auzul ţării întregi de acele achitări nejustificate şi neînţelese pentru mine a unor crime, cari au făcut posibil să încolţească în mintea unora posibilitatea asasinatului asigurat de impunitate.

Sunt ani de atunci, ideia şi-a croit drum, aşa că nu trebue să pară de mirare că astăzi vedem slujitori ai altarului activând în organizaţii ce preconizează asasinatul ca mijloc de luptă politică şi educatori ai tineretului cari şi-au făcut o ocupaţie profesională din calomnierea şi insultarea a tot ce este om sau instituţie în această ţară, — fără frică de răspundere şi în lipsă de putere convingătoare a adevărului, întrebuinţând ca argumente focuri de armă.

Să ne reculegem, sufletul bolnav al unei părţi, din fericire mică, a acestei ţări, trebue neapărat vindecat.

Dacă moartea lui Duca, în asemenea condiţiuni, ne umple fiinţa de durere, ea trebue să ne fie şi un avertisment că boala este în faza crizei maxime şi este cel mai urgent caz de intervenţie energică şi hotărîtă.

Părinţii să aibă mai în deaproape supravegherea activităţii copiilor lor; şcoala, biserica, armata şi tot ce este instituţie de pregătire culturală şi cetăţenească în acest stat, trebue să colaboreze la găsirea celor mai bune mijloace de vindecare.

Cu toţii trebue hotărît să ne facem datoria pentru a face pe cei rătăciţi să părăsească drumul apucat.

Partidul naţional-ţărănesc ia parte vie la durerea ţării întregi pentru pierderea lui Ion Duca şi aducând cuvinte de mângâere îndureraratei familii, exprimă speranţa că jertfa lui Ion Duca va fi pentru scăparea poporului pe care el l-a iubit atât de fierbinte.

Amintirea lui să fie veşnică.

IN NUMELE PARTIDULUI ŢĂRĂNESC

— DISCURSUL D-LUI DR. N. LUPU —

Frate iubit,
scump prieten
şi vechi tovarăş,

Cine ar fi crezut, acum două săptămâni, că la aceeaş mesuţă pe care-ţi rezemai capul îngândurat de grozavele griji ale marei răspunderi la care erai chemat, azi va trebui cu sufletul zdrobit să-ţi scriu rândurile de veşnic adio!

Fatalitatea oarbă şi destinul implacabil te-au smuls prin mâini criminale din mijlocul naţiunei, pentru care ţi-ai jertfit întreaga-ţi viaţă şi nobila-ţi fire, tocmai atunci când ea avea mai mare nevoe de tine şi când prin experienţa acumulată, prin frământata şi adânca cugetare politică, puteai să-i oferi mai mult ca ori care dintre români, rodul întreg al sufletului tău!

Cine poate găsi cuvinte cari să exprime durerea sfâşietoare a ţării şi adânca întristare a ireparabilei pierderi?

Eu mai puţin ca ori cine pot încerca şi izbuti aceasta.

Cum ai spus-o singur în o schiţă scurtă a vieţii tale: „de d-rul Lupu mă leagă o veche prietenie care a rezistat tuturor vicisitudinelor politice".

Da, întristată adunare,

Viaţa noastră sufletească e rezultanta tuturor vieţelor şi sufletelor prietenilor noştri, de inimă, de suflet, de cultură, de concepţie.

Cu Ion Duca şi partea cea mai fragedă şi mai fină a sufletului meu s'a rupt, s'a nimicit.

L'am cunoscut, ne-am cunoscut de tineri, e mult de atunci, trei zeci de ani aproape, la Băncile Populare.

Acest fiu al aristocraţiei române, a înţeles că vremurile cereau noi şi mari prefaceri sociale şi în serviciul ţărănimei şi a început viaţa publică.

Tinerii de atunci se ridicau prin muncă onestă şi asiduă în opera constructivă de închegare şi ridicarea maselor.

Intrarea lui în viaţa politică s'a făcut şi prin îndemnul şi imboldul meu. Plaiurile Fălciului şi ţăranii acelui ţinut au avut onoarea de a-l trimite în parlamentul ţării pentru prima dată în 1907.

De atunci 10 ani în şir ca fraţii am trăit.

Era o plăcere şi o înviorare sufletească să fii în preajma lui.

Suflet fin, de o rară distincţie, înzestrat cu o cultură largă şi variată, el era o oază între oamenii pustiului.

In modesta lui căsuţă înflorită dela Măldăreşti mergeam adesea ori, chiar atunci când vicisitudinile vieţii ne-au despărţit.

Odată plimbându-ne pe coline în mijlocul măreţei panorame a munţilor vâlceni dominaţi de uriaşul munte Buila, el mă întrebă: „Tu ce-ai face dacă ai fi extrem de bogat?" Nu ştiu ce i-am răspuns. Ştiu ce a spus el: „Aş întrebuinţa toată averea mea pentru operă culturală în Ardeal! „Mai mult ca orice discurs aceste vorbe izvorite spontan din sufletul lui arată patriotismul său intens, fierbinte şi luminat.

Iar azi toată această comoară sufletească, toate aceste vaste cunoştinţe de oameni, de lucruri, de popoare, de trecut românesc şi universal, toată această experienţă de decenii, toată cultura şi toată inima lui încetate brusc, scoase din tezaurul sufletesc al naţiunei!

Ce păcat, ce greşeli ispăşim?

Şi de ce cel mai blând şi mai puţin violent fiu al ţării să fie ales pradă violenţei.

Materialmente el era sărac, sufleteşte curat şi viu exponent al naţiunii sale, omenesc, exemplar de rasă al civilizaţiei.

Priviţi la unanimitatea regretelor popoarelor lumii, priviţi la mohorita şi cernita noastră mulţime şi înţelegeţi imensitatea prăpastiei!

Cine poate împlini aceste goluri în casa noastră scumpă?

Cine? Nimeni scumpe frate!

Se pare că în viaţa omenirei, ca în aceea a globului vin perioade de îngheţare a sufletului, de amorţeală şi înjosire animalică, de dispreţ, acea ce formează nobleţea omului, sufletul, dragostea, gândirea, cinstea!

Suntem noi intraţi în o asemenea fază?

Şi tu cel mai strălucit reprezentant al nostru azi, să fii inadins ales ca ţintă?

In faţa durerii nemărginite gândul nostru e la Dumnezeu. Să ne păzească de grelele încercări. Sufletul tău care a fost asa de mult chinuit pe pământ, să aibă linişte măcar în ceruri, de unde să privească nu zdrobirea ţării, ci mărirea ei.

Tu ţi-ai scris pagina curată, clară, senină, a vieţii tale. N'ai fost lăsat să închei frumos până la sfârşit, întreaga carte.

Datoria urmaşilor este ca umiliţi, plecaţi plini de respect în faţa vieţii tale bogate şi frumoase să te imite.

Un popor întreg cu tot ce are mai ales în firea lui, te plânge, trimite iubitului tău fiu din depărtate ţărmuri, soţiei, fratelui, surorei, toată expresiunea unei neţărmurite dureri, întovărăşite cu lacrimile lui făptura ta din care sufletul s'a ridicat la ceruri, şi zice cu mine: Uşoară ţărâna şi deapururi amintire.

ÎN NUMELE UNIUNII AGRARE

— DISCURSUL D-LUI C. ARGETOIANU —

Sunt fapte în faţa cărora mintea omului nu isbuteşte, oricât s'ar trudi, să desluşească o legătură logică între imboldul mărturisit şi gestul absurd pe care-l constată.

In numele unui tineret, care pretinde că urmăreşte moralizarea vieţii noastre politice, se ridică o mână criminală şi loveşte fără milă tocmai pe unul din oamenii cei mai cinstiţi, pe unul din oamenii cei mai harnici, pe unul din oamenii cei mai buni ai unei generaţii de jertfă şi de mari încercări.

Lui I. G. Duca i-a fost hărăzit un loc de seamă în vremuri de mari prefaceri şi de mari încercări, în vremurile în care s'a închegat o Românie nouă. Un lung şir de ani, uitându-se pe el insuşi, şi-a închinat toate gândurile şi toată puterea de muncă ţării şi crezului pe care le-a slujit. Din nesecata lui comoară sufletească s'au împărţăşit generaţii întregi. Pe spinoasele cărări ale vieţii, I. G. Duca a fost pentru tineretul nostru o iscusită şi preţuită călăuză.

Destăinuirile unei vechi prietenii îmi dau dreptul să spun că deşi înfăptuise mult, nu era încă mulţumit; de acum înainte, credea el, că va putea să dea măsura puterii lui de realizare. L'am văzut acum câteva săptămâni, fără iluzii dar plin de nădejde şi de încredere...

(Continuare în pag. 4-a)

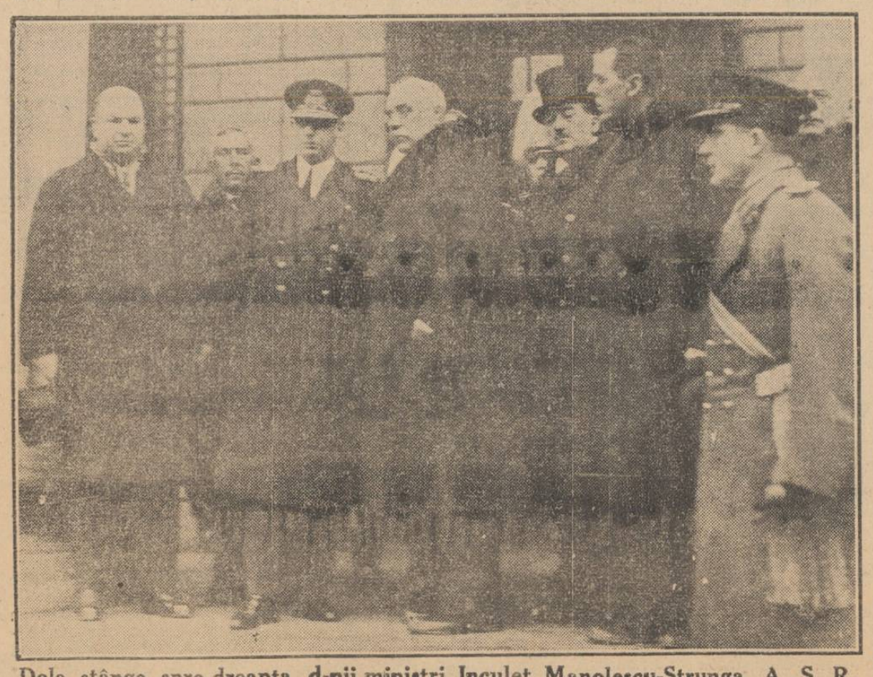

Dela stânga spre dreapta, d-nii miniştri Inculeţ, Manolescu-Strunga, A. S. R. Principele Nicolae, dr. C. Angelescu prim-ministru în faţa Ateneului Român

Corpul diplomatic în cortegiu